

DEO OPTIMO MAX.

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCAE,
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICO-CHIRURGICA,

QUOD LIBETARIIS DISPUTATIONIBUS.
mane discutienda in Scholis Medicorum, die Jovis undecimam mensis Martii,
Anno Domini M. DCC. LXII.

M. FRANCISCO-DAVID HERISSANT, Regiae Scientiarum Academiz, Regisque Societatis Londinensis Socio, & utriusque Pharmaciaz Professore, Doctore Medico, Præside.

An vero in Empyemate necessaria, licet raro prospira, Paracentesis?

MPYEMA, tum mordus, tum operatio hodiè-dum habetur: num merito? Usus tamen apud Gallos & Chirurgos præcipue invaluisse videtur. Empyema, uti morbus, Laxiori olim usurpatum fui significatio; Hippocrates enim, Galenus, Aretaus (1), quamcumque partium interiorum suppurationem hoc-ce vocabulo nuncupabant. Nunc hoc-ce morbo Pulmones inter & Pleuram Pus in Thoracis cavo collectum spe- ciariū audiunt Medici; quod apud Actuum graphicè delineatur; & sic inquit eximus Auctor, „Empyici (2), hoc est, pectori suppurrati, vocantur, quibus Abscessus in suc- „cingente Costas intrinsecù Membranā, aut in aliquā alia pectoris pelliculā, factus, „acerbam ruptus est, & in vacuum pectoris locum effusus, inter Pulmonem & „membranam costas succingentem“. Itaque juxta doctrinam, accuratamque Actii definitionem, omne pus in altero quocumque pectoris loco coacervatum, Empyematis nomini nullo modo competit. Tres Materiæ quoad naturam inter se dissimiles in thoracis cavo hospitari valent. Vel pus, Vomica apertâ, aut factâ quâcumque Suppuratione, ibi coacervatur; vel sanguis à vulnere recens pectori inficto illuc effunditur; vel Aqua à suis vasibus quâcumque aberrans causâ, ibi colligitur. Pus Empyema, Hy- drope pectoris aqua constituit: sanguis autem effusus, ac in cavo thoracis stagnans in pus verti num potis est? Si enim sanguis, inquit Hippocrates, in ventrem prater na- turam effusus fuerit, eum suppurari necesse est (3). Monet autem Galenus suppurationis nomi- ne hic intelligi omnem languinis corruptelam, non verò conversionem in pus propriè dictam; pus enim nunquam generatur, quin priùs præcesserit inflammatio (4). Sic hu- mores in thoracis cavo stabulantes, si in corruptum Ichorem sèpè degenerent, morā in pus, nunquam vertuntur. Sic ex vomicis priùs factis, purulenta illù delabitur materia. Nunc quoad operationis denominationem, accuratis nondùm circumscribitur cancellis; nam sive pus, sive sanguis, sive aqua è pectori educatur, Empyema apud Nostrates (5) hæc dicitur. Itaque ne operatio pro morbo usurpetur, ne in rebus pariatrici confusio, nomine Paracentesis intelligatur. Nos Virorum (6) auctoritate in Praxi celeberrimorum fultos, ab usu recepto recedere licet. Nunc scire multi resert, & in hoc fermè totus

(1) De causa & signis morte-
bor. diut. lib. I. cap. ix.
P. 37.

(2) Sermoni
8. cap. 754.
p. 85.

(3) Aphorit. fecht 6. n. xx.
Charterton. ix. part. 2.
p. 259.

(4) Vanwiet. tom. I. p. 605.
656. §. 387.
Aphorit.
Boerhaav.

(5) Dionis. à
Cour d'opéra de
Chirurgie, demonstr. v.
p. 421. &
Garen. Opera
Chirurg. tom. II. cap. 6.
Cours d'opéra de
Chirurgie, demonstr. v.

(6) Vanwiet.
tom. III. pag.
680. lin. 24.
§. 191. Aphorit.
Boerhaav. & Heif-
ter. pars II.
cap. 108. p.
683.

questionis cardo vertitur, an vero in empyemate necessaria sit paracentesis, licet raro prospera.

I I.

MORBOSAS inter affectiones, quæ pulmones infestant, præ cæteris, dijudicata, curatu-vè difficiliores. Causa, sedes, natura morbi in abditis sèpè latent per neutralibus. Sic versatissimus in Arte medicâ exclamat Baglius, (1) *O quantum difficile est curare morbos pulmonum! o quanò difficultius eodem cognoscere, & de iis certum dare praesagium!* Fallunt vel peritissimos, ac ipsos Medicinae Principes. Tyrone mei, canti esto, & prudentes, in iis curandis; nec facilem promittit curationem, ut nebulones faciunt, quæ Hippocratem non legunt. Empyema, aut quod idem sonat, pulmones inter & pleuram pus influxum. Musculis ex Intercostalibus, Mediastino, Pleurâ, Pericardio, Diaphragmate, quandòque ex Hepate, sed sapissime è pulmonibus exulceratis natales dicit. Dùm pus claustris coeretur, Abscessus, vel Vomica latet. Rumpuntur-ne repugna, purulenta statim quâ datâ portâ diffundit materia? Apertus itaque pulmonum abscessus, nî pus expiatur, ferè semper empvema parit; non item de aliis caulis: sedes nonnunquam prorsùs diversa; modò enim Bronchialium fines Arteriarum in vasa aërea pus emittunt: modò intrâ Mediastini duplicatur purulenta effunditur materia: modò in Pericardii cavo recipitur: modò ex Hepate ulcerato suprà vel infrâ Septum Transversum, ut pluriès observavit D. Verdue, hæc dilabitur. In quibusdam Pleuram inter & musculos intercostales viam sibi parat: in aliis musculos inter ipsos-met nidulatur hæc materia. Utì pus in diversis locis stabulatur. item sinus diversi-mode tragedias edit. Hic Sinus excavat, dùm illuc quasi iners latet absconditum: Hic foras sibi sternit iter, dùm illuc intùs subrepit: huic subita imminet suffocatio, si simili & semel ingens copia puris vasa aërea inundet: illi sanationis spes est, si pus è vomicâ paullatim manans, paulatim & quoque sputis elicatur; Sic inquit Aretæus, (2) *At si jam rupta sit (vomica) strangulans discrimen impendet, si multum subitaneumque pus emanavit: si pedem etiam verò emitatur, exæstè sanitas advenit.* Non-ne etiam agro timendum, si in thoracis cavum pus subito prorumpat? Ut ut sit, Extremis malis, extrema Remedia. Etsi raro prosperè succedat paracentesis, quasdam tamen suspectias ire non-ne potis est? De loco, de instrumento operationi idoneis litigant inter se Auctores. Quidam, (3) in sinistro latere inter secundam & tertiam, in dextero verò tertiam inter & quartam costam spuriam, ab infimâ numerando, &c. Alii, (4) inter costam 5 & 6, vel 4 & 5, ab inferioribus numero ducto, in dorso operationem instituunt. Nonnullis Acus Triangularis magis aridet; plurimi præstantius Scalpellum.

I I I.

PARACENTESIM felici raro præpollere eventu in Empyemate propriè dicto, neminem fugit. An-non sèpius fausta foret hæc operatio, si summa cum-cautela semper adhiberetur? Quo autem tempore, quo casu eam instituere, hoc prudentis Medicis opus est: Quid autem operationis tempore agendum, Quid sedulè præcavendum, hic periti Chirurgi labor est? felicior paracentesis certè fieret successus, si dùm adhuc recens Empyema, dùm prægressis, parùm afficitur, quinamò quasi incolumis pulmo remanet, celebraretur; nam accidit quandòque, ut in gentem citrâ pulmonum Læsionem sua Stadia percurrat inflammatio; contingit quandòque, ut causa Empyematis pulmoni non inhæreat. Hi occurunt casus: sed horum signa sèpè latent, tûm quod tardius accersitus fuerit Medicus, tûm quod causa Empyematis Proegumenica male fuerint ipsi renunciatæ. Felicior etià adesset exitus,

* Vide Thesum à D. GIBARD DE VILLARS, anno 1753. propugnatam, M. GEOFFREY, doctore M. edicione.

3

¶ incomoda quasi huic-*ce* operationi conlectaria à Chirurgo evitari possent. Sed hoc fatendum, cunctatio in hāc operatione dubium ferè semper portendit eventum. An sit verè Empyema, antequā tentetur operatio, scire prudens est. Ast tardiora sēpē se se offerrunt signa; gravitas enim ad Diaphragma, decubitus in latus ægrum, in sanum difficilis; sic inquit Hippocrates, (1) *Quum longius tempus progressum fuerit, febris vebemens ac tussis prehendit, latus dolet, neque in sanum quidem pariem decubitus ferre potest, sed in dolentem, &c.* Streptitus puris ad motus, Tussis sicca, Febris lenta Suffocatio, summa Anxietas, & sic de aliis, tam ægrotantem sēpē debilitant, ut vires, dūm paracentesis instituitur, sēpē deficiant. Quod iterum fatendum, à pulmone ut sēpius productur Empyema, vel quia vicina depascendo aperitur Vomica, vel quia vivida inflammationes, Pleuritidi, Peripneumonix, Phthisi an-sam Suppedantantes, præcessere. In his quidem adjunctis spes parùm affulget; nām dūm fit Empyema, ulcere quasi exeditur pulmo. Vitium huic visceri inhārens, rārd deleatur; rārd materiei purulentæ exhaustur origo. hāc quidem operatio periculi non expers; Arteria enim intercostalis nonnunquām secatur; nonnunquām ubi pleuræ adnascit pulmo, ibi instituitur paracentesis; pro affecto latus sanum nonnunquām perforatur. Sed hāc, invitit medicinæ præceptis, invitā Chirurgi arte, sēpē eveniunt. Sic er-tore ex in lē nati non artifici, sed arti plerūmque adscribendi. Sic licet anceps paracen-teos sit iuccessus, ferrum tamen adigat Chirurgus. Expedit, quin imò cogit necesi-tas. Si aliquandō curare penēs artem non sit, faltem sublevare aliquando potis est,

I V.

S Y M P T O M A T A tanto magis sublevanda, quanto urgentiora; gravis enīt
S adest respirandi difficultas, strangulatus imminet, mors in procinctu, nī puri co-a-
cervato facilis arte suppeditet exitus. Ægrotantibus opitulari, ac Medici, ac Chirur-
gi officium est. Idcirco pus collectum quantociūs educatur, sive per vias, quas
natura monstrat, sive per alias, quas ars naturæ succurrens facit (1), modò atas,
temperamentum, vires, præfens empyci status, & præst̄im symptomatum immi-
nens periculum sinat, cogantque. Si hāc medicatrix per os quandōque monstrat
viam (2); sic dirigatur therapeia, ut sputa debito modo amittantur; si quandōque
per Urinas, Alvum; Diuretica, Cathartica selecta adhibita in usum veniant, Hominem
vidit *Diemerbroëchius*, qui, (3) *puris albi, benè cocti, mediocriter crassi, duas matinas*
plenas è thorace per urinarias vias bidui spatio, cum aliquo in ureteribus dolore, excrēvit,
sine ullo sanguine, & sic ab empymate feliciter liberatus fuit. Multi ejusdem speciei casus
apud Galenum (4), Areteum (5), *Æinetam, Aënum, Coëlium Aurelianum, sparsim*
leguntur. Si quandōque intrā costas fluctuans nascatur tumor, audacter in illum infi-
gatur scalpellum. Pus semper educendum; secūs de agro conclamatum est. Itaque
vulnere thoraci inficto periculofiora debellantur symptomata, arcentur futura; &
nonnunquām è vadis emergunt empyci, si maturo Medici consilio dextra manus
semper regatur. Res sic se habebit, si pus bonis dotatum sit qualitatibus, (6) qui,
ait divus Senex, *suppurati urumur aut secamur, si pus purum & album effluat, evadunt;*
si subcriuenum, & cænofum, & graveolens, pereunt. Dūm empymatis effectus vulnere
facto mitigantur, labem ad deleandam therapeuticen dirigat Medicus. Vulneraria, abf-
tergentia, putredini resistentia, tonica quādam virtute scatentia, ut *Scordium, Vero-
nica, Marrubium album, Hædera terrestris, &c.* à natura Ministro præscribantur. *Injectiones*
hordei cum melle per aperturam à Chirurgo adhibeantur: tandem omni pure educto,
valnus infictum cautè consolidetur. Quod apud Hippocratem concinnē recenteretur, (7)
Postea emissio pure, inquit, quantum visum tibi fuerit, valnus linamento ex lino crudo, cui
filum alligaris, obducito, quotidie verò pus semel e. uitio. Postquam autem decimus dies acci-
derit, toto pure emissio, penicillum ex linteо induit, deinde vinum & oleum, tepida, per fis-

(1) De morib.
lib. II. cap.
26. Charters
tom. VII. p.
568.

(2) *Wanswier:*
tom. III. p.
679. §. 191.
Aphorism.
Boerhaav.
(3) Boerhaav.
Aphorism. §.
1191.
(4) Anatow.
lib. I. cap. 17.
p. 98.
(4) De loc.
affect. lib. VI.
cap. 4.
Charter. totu
VII. p. 17.
(5) De cauf.
& sign.-mortu-
diuturu. lib.
I. cap. 9. p.
38.
(6) Aphorist.
VII. n. 44.
Charters. t.
IX. part. 2.
p. 315.

(7) De mor.
lib. II. cap.
16. Charters
tom. VII. p.
568.

tulam infundito; ne pulmo, pure indecere conficius, Aerpenie resicitur. Infusum autem matutinum sub vesperam, & vespertinum mane, educito. At ubi pus tenui veint aqua, ad digitum contactum glutinosum, ac paucum fuerit, stanneum penicillum cavitum indito; cum vero prorsus venter (cavitas) resiccatus fuerit, paulatim resecto penicillo, dum ipsum exieras, vulnus coalescere finio.

V.

AS T inquiet aliquis: Sive adhibeatur paracentesis, sive fato committatur æger; & reditus pulmonum ægre peragit, infensissimus intromittitur aer. Brevi laudabilem materiei purulenta pervertit indolem: aliquandò turbatur natura, dum, ut liberetur, viam querit: sic maestatur aliquandò victima, dum res esse in vado autumatur. In periculo revera versatur paracentesis. Haec autem Rationes parum militant, si nihilominus, uti decet, celebretur haec operatio: illam levamen afferre, probatione non indiget; illam futura praecavere mala, id pro certo quoque tenetur. Pus enim, in loco clauso nidulans, brevi in pravam diathesim, motu, calore verti, nemo nescit. Brevi quaquaversum serpit, vicina rodit, inflammat; brevi omnia loca, quæ acris sanies alluit, in putridum liquamen convertit. Veritas hujus rei observatis demonstratur; vidit enim celeberrimus Heisterus, pleuram (1) una cum plerisque ferè coftis (à pure) fuisse erosam. Brevi augetur putredo; pus corruptum magis atque magis attenuatur, venis resorbetur, totum sanguinem solvit: hectica exinde febris scatet, sudores nocturni eliciuntur, diarrhoea colliquativa proritantur; (2) Qui crebro, inquit Hippocrates, tenuiter exsudant, ac subinde rigent, perniciosum; ac sub fine empymæ habere comprehenduntur, aliosque perurbatis. Totum corpus sic exsiccatur, tare tandem lethali, quæ tot malis finem imponit, corripitur. Quod, educto pure, modo paracentesis tempore opportuno adhibita fuerit, praecavebitur; aut quod saltem luminopeæ mitigabitur. Etsi natura salutares quasdam crises moliantur, nullius tamen circa metum perturbationis, haecce operatio instituenda videtur: quibusdam enim constat observatio (3), notabilem puris partem per alvum & urinam exivisse, licet magna materiei purulenta copia per vulnus factum effluxerit. Gravidæ mulieri similis accidit casus. Præterea in desperatis, inquit Medicinae Princeps, anceps remedium experiri satius est, quam nullum. E medio semper tolluntur empyici, nî natura, seu ars stagnanti ac exitioso puri viam aperiat. Ægro semper succurrentum; deplorabili fato nunquam committendum.

Ergo vero in Empyemate necessaria, licet raro prospera, Paracentesis.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Joannes-Baptista Thurant.

M. Alexander-Dionysius Dienert.

M. Michael-Ludovicus Vernage,
Eques, & Censor regius.

M. Ludov. Pet. Felix Renatus le
Thieullier, Regis Consiliarius &
in majori Consilio, necnon in mag-
nâ Regis Domus & Francis Pra-
fessor Medicus ordinarius.

M. Carolus Geille de Saint Leger.

M. Claudius-Antonius Renard.

M. Petrus-Ludov. Maria Maleöt.

M. Jacobus-Ludovicus Alleaume,
militarium Nosocomiorum ad Re-
gis exercitum nuper medicus, &
Chirurgia Professor.

M. Petrus-Antonius Lepy, anti-
quior Scholarum Magister.

Proponebat Parisiis LUDOVICUS-GILBERTUS BOYROT DE JONCHERES
Bituricensis, Doctor Medicus Monspeliensis, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Par-
iensis Baccalaureus, Theseos Auctor. A. R. S. H. 1762. A SEXTA AD MERIDIEM.